

Türkiye Barolar Birlięi Başkanlığı

Ankara,01.08.2016

BARO BAŞKANLIęI

DUYURU NO: 2016/53

Anayasanın 120. maddesi uyarınca ilan edilen olağanüstü hal çerçevesinde çıkarılan 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ceza soruşturma ve kovuşturmaları açısından değerlendirilmesine ilişkin hazırlanan bilgi notu ekte bilgilendirme amaçlı gönderilmiştir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Avukat Metin FEYZİOęLU
Türkiye Barolar Birlięi
Bařkanı

Eki:
Bilgi Notu

ANAYASANIN 120. MADDESİ UYARINCA İLAN EDİLEN OLAĞANÜSTÜ HAL ÇERÇEVESİNDE ÇIKARILAN 668 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN CEZA SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMALARI AÇISINDAN KISA BİR DEĞERLENDİRMESİ

1. 668 sayılı KHK'da soruşturma ve kovuşturma işlemlerine ilişkin hususlar 3. maddede düzenlenmiştir.

2. Aşağıda açıklanan düzenlemeler, olağanüstü halin devamı süresince geçerlidir.

3. Bu düzenlemelerin uygulanacağı suçlar şunlardır:

a. TCK, İkinci Kitap, 4. Kısım, 4-5-6-7. bölümlerinde tanımlanan suçlar (TCK madde 302 ila madde 339)

b. Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar:

i. TMK madde 3'te TCK'ya gönderme yapılarak sayılan terör suçları

ii. TMK madde 4'te TCK'ya ve diğer kanunlara atıf yapılarak sayılan suçların TMK madde 1'de tanımlanan terör amacıyla işlenmiş olanları

c. Toplu işlenen suçlar:

i. CMK madde 2/1-k (aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçlar)

4. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da yakalama emri düzenlenebilir. Hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen yakalama emri üzerine yakalanan şüpheli hakkında verilen gözaltı süresi otuz günü geçemez. (KHK madde 3/1-a)

5. Hakkında yürütülen soruşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurtiçinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle Cumhuriyet savcılığı tarafından kendisine ulaşılamayan şüpheliye de kaçak denir. Bu kişiler hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "kaçığın tanımı" başlıklı 247 nci ve "zorlama amaçlı el koyma ve teminat belgesi" başlıklı 248 inci maddelerinin ikinci fıkraları uygulanmaz. (KHK madde 3/1-b)

6. Tutukluluk kararma itiraz edilen sulh ceza hâkimliği veya mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; yerinde görmezse en çok on gün içinde, itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderir. (KHK madde 3/1-c)

7. Tahliye talepleri en geç otuzar günlük sürelerle tutukluluğun incelenmesi ile birlikte dosya üzerinden karara bağlanır. (KHK madde 3/1-ç)

8. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle arama yapılabilir. (KHK madde 3/1-d)

9. Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan bir kişi bulundurulur. (KHK madde 3/1-e)

10. Askerî mahallerde hâkim kararıyla veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle, Cumhuriyet savcısının katılımı olmaksızın, adli kolluk görevlileri tarafından arama ve elkoyma yapılabilir. (KHK madde 3/1-f)

11. Hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin belge veya kâğıtları adli kolluk görevlileri tarafından da incelenebilir. (KHK madde 3/1-g)

12. **Şüpheli veya sanık ile 5271 sayılı Kanunun 45 inci ve 46 ncı maddelerine göre tanıklıktan çekinebilecek kimseler arasındaki mektup ve belgelere, bu kimselerin nezdinde bulunsa bile el konulabilir.** (KHK madde 3/1-ğ)

Şüpheli veya sanığın nişanlısı, evlilik bağı kalmasa bile eşi, şüpheli veya sanığın kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyu şüpheli veya sanığın üçüncü derece dahil kan veya ikinci derece dahil kayın hısımları, şüpheli veya sanıkla aralarında evlâtlık bağı bulunanlar ya da Avukatları, hekimleri, dış hekimleri, eczacılar, ebeler ve bunların yardımcıları ve diğer bütün tıp meslek veya sanatları mensuplarının, mali işlerde görevlendirilmiş müşavirleri ve noterlerin şüpheli ve sanıklarla aralarındaki yazışmalara anılan kimseler nezdinde olsa dahi el konulabilecektir.

13. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, beş gün içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. (KHK madde 3/1-h)

14. 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesi uyarınca yapılacak elkoymaya, maddenin birinci fıkrasında belirtilen rapor alınmadan, sulh ceza hâkimliğince karar verilebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da elkoymaya karar verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, beş gün içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. (KHK madde 3/1-ı)

Sözü edilen rapor ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, alınan suçtan elde edilen değere ilişkin üç ay içinde hazırlanan rapordur. Olağanüstü hal süresi boyunca alınmasına gerek kalmadan el koyma tedbiri uygulanabilecektir.

15. Avukat bürolarında hâkim kararıyla veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle, Cumhuriyet savcısının katılımı olmaksızın, adli kolluk görevlileri tarafından arama ve elkoyma yapılabilir. Arama ve elkoyma işlemi

sırasında baro başkam veya onu temsil eden bir avukat hazır bulundurulur; ancak, 5271 sayılı Kanunun 130 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanmaz. (KHK madde 3/1-i)

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 58. maddesi uyarınca avukat bürolarının ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde aranması zorunluluğu olağanüstü hal süresince askıya alınmıştır. Yine 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Avukat bürolarında arama, elkoyma ve postada elkoyma" başlıklı 130. maddesinde yer alan arama sonucu elkonulmasına karar verilen belgelere ilişkin -postada el koyma da dahil olmak üzere- özel düzenlemeler de bu süre zarfında uygulanmayacaktır.

16. 5271 sayılı Kanunun 134 üncü maddesi uyarınca bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde yapılacak arama, kopyalama ve elkoyma işlemlerine, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da karar verilebilir. Bu karar, beş gün içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. Kopyalama ve yedekleme işleminin uzun sürecek olması halinde bu araç ve gereçlere el konulabilir. İşlemlerin tamamlanması üzerine elkonulan cihazlar gecikme olmaksızın iade edilir. (KHK madde 3/1-j)

17. 5271 sayılı Kanunun 135 inci, 139 uncu ve 140 ıncı maddeleri uyarınca yapılacak olan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerine hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilir. Cumhuriyet savcısı, kararını beş gün içinde görevli hâkimin onayına sunar. Hâkim, kararını beş gün içinde açıklar; aksi halde tedbirler kendiliğinden kalkar. (KHK madde 3/1-k)

Ceza Muhakemesi Kanununa göre ağır ceza mahkemesi tarafından oybirliği ile karar verilen anılan tedbirler, olağanüstü hal süresi boyunca hakim yada gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından karara bağlanacaktır.

18. Müdafin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının kararıyla kısıtlanabilir. (KHK madde 3/1-l)

Olağanüstü hal süresi boyunca madde 3 de belirttiğimiz suçlara ilişkin soruşturmalarda uygulanacak müdafin dosya inceleme ve örnek alma yetkisinin kısıtlanması olasılığı, Ceza Muhakemesi Kanunun 153. maddesinin 2. fıkrasına göre yalnızca maddede sayılan suçlara ilişkin soruşturmalarla sınırlı olarak ve hakim kararıyla verilebiliyordu.

19. Gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının kararıyla beş gün süreyle kısıtlanabilir. Bu zaman zarfında ifade alınamaz. (KHK madde 3/1-m)

20. Yürütülen soruşturmalarda Cumhuriyet savcısı bir soruşturma işlemine gerek görmesi halinde soruşturmanın yapıldığı yer sulh ceza hâkiminden de karar alabilir. (KHK madde 3/1-n)

21. Cumhuriyet başsavcılıkları, soruşturmanın gerekli kılması halinde yargı çevresi içindeki mülki idare amirliklerinden bina, araç, gereç ve personel talebinde bulunabilir. (KHK madde 3/1-o)

22. Bu maddede sayılan suçlarla ilgili olarak, alınan bilgilerin doğruluğunun araştırılması bakımından zorunlu görülen hallerde, tutuklu veya hükümlüler yetkili Cumhuriyet savcısının talebi ve sulh ceza hâkimliğinin kararı ile geçici sürelerle ceza infaz kurumundan alınabilirler. (KHK madde 3/1-ö)